

5.
СТРАНА

Захвалност деспоту Стефану Штиљановићу

Светковина у Чобанцу

6.
СТРАНА

Кампери увежбали нову кореографију

12.
СТРАНА

Упознајемо матицу

10.
СТРАНА

ПОЛИТИКА

Тужба Србије против НАТО-а

Израелски суд нуди арбитражу

Након симпозијума о последицама бомбардовања Србије осиромашеним уранијумом, одржаног у Нишу, из Израела је стигла понуда за помоћ српским адвокатима који намеравају да туже НАТО. Професор Соломон Будник, председник Јавног суда и међународних арбитража у Тел Авиву, предложио је адвокатској канцеларији „Алексић“ из Ниша да овај суд буде арбитражни у спору који би се водио против земаља учесница у НАТО агресији 1999.

Како каже адвокат Срђан Алексић, реч је о признатом ад хок суду регистрованом у Министарству правде Израела, Окружном суду у Тел Авиву и Државном тужилаштву. Осим тога,

овај суд има универзалну надлежност, а свака пресуда се може примењивати и на банке које су финансирале НАТО за време бомбардовања СрЈ.

Професор Соломон нам је предложио да би било најбоље да тужбу против 19 земаља чланица НАТО заједнички поднесу Влада Србије и наш адвокатски тим - објашњава Алексић. - Навео је и да их можемо тужити за ратне злочине, злочине против човечности, окупацију или анексију, као и због свих грађанских, економских, финансијских, физичких и моралних штета заснованих на пресудама Нирнбершког трибунала против нацистичких злочинаца и Универзалној декларацији УН о људским

правима. Важно је што овај ад хок суд у Тел Авиву има универзалну надлежност и његове одлуке се морају поштовати свуда у свету.

Од завршетка симпозијума који смо организовали у Нишу, из света су нам стигле десетине писама подршке, али и предлога стручњака о ефикасној тужби против земаља које су учествовале у агресији на СрЈ - каже Алексић. - На позив Ђанлуке Рицоа, председника Парламентарне комисије министарства одбране, посетићу Италију и разговарати са адвокатом Анђелом Фиоре Тартаљом, који је успешно завршио процес за италијанске војнике који су оболели од последица бомбардовања. ■

Адвокат Срђан Алексић

Министар Бранко Ружић:

Национални савети нису политичка тела

Министар за државну управу и локалну самоуправу Бранко Ружић потврдио је да ће избори за савете националних мањина бити расписани за 4. новембар и позвао припаднике мањина да се упишу у бирачки списак. Избори ће бити расписани средином новембра, додао је Ружић гостујући на РТС-у.

је реткост у земљама региона, а чиме се Србија поноси, рекао је Ружић.

„Ми ту традицију баштинимо и у многим ставкама смо и изнад европских стандарда када је реч о припадницима националних мањина. Реч је о позитивној дискриминацији при запошљавању, школовању и сличним погодностима“.

На јесен ће се гласати у 21 савету за националне мањине, а да ли ће бити основан и 22. савет зависи од броја припадника руске мањине.

„Имамо 21 национални савет, а да ли ће и Руси да учествују зависи колико ће их бити уписано у посебни бирачки списак. То није орочено већ је то континуирани процес и није везан само за изборе“, појаснио је Ружић.

„Непосредни избори ће бити уколико је више од 40 одсто уписано у посебни бирачки списак. Ако не, онда се представници бирају посредно, преко електорске скупштине“, нагласио је министар за државну управу и локалну самоуправу.

Што се тиче кампање, ње ће бити као и за сваке друге изборе, али треба имати у

виду делокруг рада савета, истакао је Ружић.

„Савети за националне мањине су задужени да се баве културом, образовањем и медијима на језицима националних мањина, а не политиком“, рекао је Ружић. ■

Бранко Ружић

Како је истакао, савети за националне мањине су задужени да се баве културом, образовањем и медијима на језицима националних мањина, а не политиком. Тринаест одсто популације Србије чине припадници националних мањина, што

Додиков резервни план

Ако Косово уђе у УН, улази и РС

У случају сценарија да већи број чланица Уједињених нација, а пре свега ЕУ, призна независност Косова и Метохије, за Народну скупштину Републике Српске то ће бити сигнал да је успостављен нови међународни принцип и пракса у признавању приоритетног права на самоопредељења, до раздруживања. У том случају, парламент Српске активираће право да став о свом државноправном статусу утврди на референдуму.

ако се у институцијама БиХ крше дејтонски положај и овлашћења Бањалуке и уколико Сарајево покуша да призна Косово.

Професор међународног права на Београдском Правном факултету Бојан Милисављевић сматра да поступање РС није без шансе:

Строго формално и према слову Повеље УН, Српска нема право на једну такву активност. Међутим, нове околности у међународном праву и међународној заједници

Милорад Додик

Ове чврсте формулације наведене су у Резолуцији о непризнавању једнострано проглашене независности КиМ и опредељењима РС, на коју се председник Српске Милорад Додик позива када открива да ће Бањалука тражити столицу на Ист Риверу, ако се то омогући лажној држави Косово.

Тај документ усвојен је још пре деценију, 22. фебруара 2008, само пет дана након што је Приштина једнострано прогласила независност. У њему се још истиче да ће окидач за борбу за независност Српске бити и

дају места и другачијем тумачењу. Наиме, КиМ је донео акт којим проглашава независност, иако је строго формално она део Републике Србије, што подржава и резолуција 1244 СБ УН. У мишљењу Међународног суда правде о том акту стоји да, сама по себи, изјава о независности није супротна међународном праву и да има пуно примера за тако нешто кроз историју. Чињеница да се држава којој та територија припада томе оштро противи, према суду, није од значаја. ■

Реализација инвестиционог циклуса Мађарске у Војводини

ЕКОНОМИЈА

Инвестиција од 50 милијарди форинти у завршној фази

Председник Управног одбора Фондације „Просперитати“ Имре Нађ, изјавио је да су пријављени млади људи у могућности да оснивају своја мала „стартуп“ предузећа и да, ако могу да поред себе да у почетку запосле бар још једног радника, то ће већ бити преко 600 нових радних места, што много значи за развој Војводине.

Нађ је додао да, с друге стране, верује да су ови предузетници веома иновативни и да помоћу својих замисли могу пуно напредовати на оснаживању привреде. Према речима Нађа подршка по кориснику је солидна и уколико прођу овај ниво обуке, моћи ће да реализују средства довољна да потпомогну њихове предузетничке идеје.

Сви полазници ће у року од месец дана проћи 40-часовну обуку ради оспособљавања за оснивање и вођење фирми, упознавање са актуелним прописима и сачињавања бизнис планова, како би се што боље припремили за посао који планирају. Обука је такође један вид донације, а уједно

За 327 кандидата пријављених на овогодишњи конкурс Фондације „Просперитати“, која средствима из Мађарске оснажује економски развој власника мађарских пасоша у Војводини, у Кањижи је почело стручно усавршавање. Из Мађарске је за подршку економском оснаживању тог подручја за три године, колико траје програм, обезбеђена финансијска ињекција вредна 50 милијарди форинти

и услов за учешће у другом делу конкурса за добијање финансијске подршке из Фондације „Просперитати“ за набавку опреме, а максимални износ по апликанту је 800.000 динара.

„Драго нам је да има толико младих људи који желе да оснују своје фирме, да свој живот и егзистенцију узму у своје руке и ми ћемо сигурно настојати да што више њих припремимо за покретање и вођење свог бизниса“, каже финансијска саветница Јудит Касаш.

Војвођанске фирме, предузетници и пољопривредници су за непуне две године, од краја јануара 2016. до сада, од Владе Мађарске добили безмало 34 милиона евра вредну помоћ за

привредне активности и за куповину пољопривредне механизације, система за наводњавање...

У три досадашња круга конкурса и 20 јавних позива стигло је 7000 захтева за донације које се у Војводини за оне који имају двојно српско-мађарско држављанство распоређују посредством Фондације „Просперитати“, а од тога је позитивно решено 6200. Из Мађарске је за подршку економском оснаживању сународника у Војводини за три године колико траје програм, обезбеђена финансијска ињекција вредна 50 милијарди форинти или око 160 милиона евра.

Руководилац програма Фондације Просперитати Балинт Јухас каже да, када се закључи четврти круг јавних позива, за ову годину на располагању у овом фонду остаје 75 милијарди форинти, односно још приближно 24 милиона евра у виду бесповратних средстава и приближно 15 милијарди форинти, односно око 50 милиона евра у виду повољних кредита.

Он додаје да је, када је о пољопривреди реч, највећи број пријава пристигло за куповину пољопривредних машина и прикључне опреме - око 4000 је одобрених пројеката за ту намену. Интересовање је било велико и за системе за наводњавање, пластенике, вишегодишње засаде, набавку матичних стада, противградних мрежа, те за производњу производа веће

додате вредности, куповину пољопривредног земљишта и кућа.

Осим тога, подршка је давана за увођење сертификата и стандарда за микро и мала предузећа, за куповину машина и опреме за мала и средња предузећа, за развој туризма, невладине организације и куповину сеоских кућа за младе брачне парове.

- Раније је реализован конкурс за пројекте велике вредности, за значајне инвестиције у пољопривреди и привреди. То су пројекти који подразумевају инвестициону вредност најмање 500.000 евра. Од њих очекујемо веће запошљавање, по пројекту најмање 20 новозапослених у пољопривреди - навео је Јухас. Тренутно су, додаје он, отворена три конкурса.

За куповину сеоских кућа на располагању је 620 милиона форинти, за куповину пољопривредног земљишта „Просперитати“ је обезбедио 4,5 милијарде форинти у виду субвенционисаног кредита, а за пројекте средње вредности у пољопривреди и привреди опредељено је шест милијарди форинти бесповратне помоћи. Вредност тих пројеката је између 50.000 и 500.000 евра.

- Ко преко овог програма набави пољопривредне машине и опрему, дужан је да их чува најмање пет година, а код непокретности. Девет година морају наменски да се користе, да се не издају или продају - каже Јухас. ■

Конференција у Сегедину

Популаризација социјалног предузетништва у Србији и Мађарској

У склопу ИПА Програма прекограничне сарадње Мађарско-Србија, у организацији Мађарско-српске трговинске и индустријске коморе, у свечаној сали Самоуправе Жупаније Чонград у Сегедину одржана је почетна конференција пројекта „Популаризација социјалног предузетништва у Србији и Мађарској“. Имајући у виду да социјално предузетништво обухвата примену практичних, иновативних и одрживих приступа остваривању користи друштва, генерално са нагласком на маргинализоване и сиромашне друштвене групе, главни носиоци пројекта, Мађарско-српска трговинска и индустријска комора, Пословни инкубатор Д.о.о. Сента и Регионално истраживачко друштво за друштвене науке Јужне равнице имали су о чему да разговарају.

На самом почетку скупа одржани су поздравни говори Ђерђа Терека,

председника Мађарско-српске трговинске и индустријске коморе, Ђе-

гове Ексленције Др Атиле Пинтера, амбасадора Мађарске у Београду, Давора Маринковића, директора Пословног инкубатора у Сенти а кратко предавање одржао је и Ото Кишмартон, министар-саветник за економске послове у Амбасади Србије у Мађарској. Како се могло чути на форуму, циљ пројекта јесте подстицање територијалне експанзије социјалних предузећа на основу мађарског модела и праксе. Са друге стране, циљ је и да се скрене пажња на угрожене људе који су подједнако важни чланови друштва. Првенствени циљ учесника пројекта је да се креира један иновативни модел, центар за социјално предузетништво у Сенти. Пројекат, чија је вредност око 184.000 евра, трајаће до 31. октобра 2019. године.

П. М.

КУЛТУРА

Празновање у Липови

Дан српске културе и српског наслеђа у
Жупанији Барања

У организацији Печујско-барањског српског удружења, Самоуправе Срба у Липови и Српске православне црквене општине, у том месту је уприличена манифестација „Дан српске културе и српског наслеђа у Жупанији Барања“

Повод да се приреди манифестација „Дан српске културе и српског наслеђа у Жупанији Барања“, дала је чињеница да је почетком ове године отпочела Европска година културног наслеђа и то под слоганом „Наше наслеђе: где прошлост сусреће будућност“. То је подстакло чланове Печујско-барањског српског удружења, Самоуправе

Изложбу фотографија Стевана Поповића отворио је његов брат, Ђура Поповић

Срба у Липови и Српске православне црквене општине да у Липови, на сам дан црквеног празника, Рођења Св. Јована Крститеља Претече, након празновања ивањданске храмовне славе, приреди прославу „Дана српске културе и српског наслеђа у Жупанији Барања“. Прославу су повезали и са једном добротворном акцијом, на име, тога дана покренули су и сакупљање добровољних прилога у циљу подизања нове зидне оградне порте српске православне цркве у Липови. Она се, као што смо већ информисали читаоце нашег недељника, почетком марта срушила услед силних падавина.

Многи су изашли у сусрет молби организатора добротворне акције и позиву јереја Милана Ерића, пароха печујског, администратора српске православне парохије у Липови, а што се тиче програма „Дана српске културе и српског наслеђа у Жупанији Барања“, они су, најпре, одржани у Клубу Центра за негу.

У присуству многобројних заинтересованих не само из мађарског и хрватског дела Барање, него и шире, најпре је отворена фото-изложба о српским црквама у Барањи, аутора Стевана Поповића, некадашњег врсног новинара, главног и одговорног уредника „Српског екрана“. Поставку истакнутог активисте српске заједнице у Мађарској, који је преминуо 2011. године, отворио је његов брат Ђура, који је држећи у рукама фотографије на којима се налазио његов млађи брат још из детињства са фотоапаратом, између осталог рекао следеће:

„Када се Стева запослио код Мађарске телевизије, обишао је многа наша места, првенствено, Барању. Док је Ђока Шибалин снимао са камером, дотле је Стева, након што је обавио разговоре са свима нама познатим људима од Сечуја преко Шумберка, до Мохача, он је својим фотоапаратом почео снимати цркве. Наравно, и

сам је одлазио, обилазио наша насеља и сликао својим фотоапаратом како би сачувао нешто за будућност!“

Ђура Поповић је посебно истакао фотографије на којима се налазе оне цркве, где више нема нашег света. Примера ради, присетио се Милета Прерадовића и Илочца. Посебну драгоценост изложбе представљају оне фотографије на којима се налази српска православна црква у Великом Будмиру пред само рушење. Стеван Поповић је у последњем моменту успео да овековечи светињу, а на сликама се види црква, посвећена Св. Архангелу Михаилу, у полупорушеном, па чак и у срушеном стању.

Говорник је евоцирао успомене из детињства, везане за прославу црквених празника, уједно је присутнима скренуо пажњу на важност очувања, заштите српских православних цркава у Мађарској. Изложба „Српске цркве у Барањи“ јавности је први пут била представљена 2008. године у Етнографском музеју у Печују.

Након отварања изложбе „Српске цркве у Барањи“, уследила је промоција едиције „Барањске свеске“. Двојезична српско-мађарска издања, бројеве „Барањских свезака“, серијала који су 2006. године заједнички покренули Печујско-барањско српско удружење и Самоуправа Срба у Печују с циљем да се представе историјат, култура, споменичко наслеђе и истакнуте личности српског народа у мађарском делу Барање, представио је главни и одговорник уредник едиције, аутор овог извештаја.

Приликом представљања издања, посвећеног Адаму Драгосављевићу, српском филологу и педагогу, позвана је била и др Милица Павлов, ћерка покојног Душана Павлова, некадашњег професора Високе наставничке школе у Печују.

„Он своју дисертацију није завршио, мада сам делимично, физички и ја учествовала у радовима као клинка, јер он кад је био у Новом Саду – четири, пет месеци је провео тамо – онда сам често пута и ја боравила код њега и што сам могла у Матици српској да исписујем из тих збирки, зборника, то сам урадила, толико сам му успела да помогнем“, присетила се др Милица Павлов.

Недовршен рукопис Душана Павлова на крају ипак је објављен, и то захваљујући заслугом његовог великог пријатеља Предрага Степановића, некадашњег професора Универзитета „Лоранд Етвеш“ у Будимпешти, родом из Барање. Седми број „Барањских свезака“ је угледао светлост дана на задовољство читалаца и по-

штовалаца Душана Павлова. А његова ћерка, др Милица Павлов је пак кратко представљање тог издања заокружила следећим речима: „Ја се надам да је ова свеска ипак оставила неког трага у историји Срба у Барањи.“

Представљен је и последњи број „Барањских свезака“, који је прошле године био посвећен духовнику Срба у Липови, проти Лазару Поповићу. Наиме, 2017. године навршило се пола века од упокојења блаженопочившег пароха српских православних верника у Липови. О њему, његовом животном путу и пастирском раду говорио је његов син Ђура Поповић.

Прослава је приведена крају концертном под називом „Вече српске песме и музике“, када је наступио Оркестар „Бачки тамбураши“ из Суботице. Реализацију манифестације суфинансирани су Културни и документациони центар Срба у Мађарској, Самоуправа Срба Нове Пеште и Министарство за људске ресурсе.

П. М.

Духовне свечаности у Шиклошу и на Ђунтиру

ХОДОЧАШЋЕ

Негујмо врлине које је поседовао деспот Стефан Штиљановић

Д а дух деспота Стефана Штиљановића и даље живи, могли су да се увере сви који су се 5. августа појавили на Ђунтиру, вековном ходочасном месту Срба у Барањи, где је уприличено достојно присећање

„Деспот Штиљановић је постао светитељ не као освајач, него се борио да сачува оно што је било наше. Није желео туђе, придржавајући се јеванђељских врлина, које су основа свих православних хришћана“, истакао је јереј Милан Ерић, на дан када су Срби у Барањи празновали браниоца Шиклоша

на блаженог кнеза, пореклом из српског племена Паштровић. Сваке године, почетком августа, Срби се окупљају у Шиклошу, а затим и на Ђунтиру, ходочасном месту где је једно време почивао праведни Стефан, који је почетком XVI века бранио

рох печујски, администратор шиклошке парохије, протођакон Андраш Штрик и јерођакон о. Митрофан, монах из манастира Грабовца.

На крају свете литургије, свечаном славском беседом присутнима се обратио јереј Милан Ерић, речима:

У наставку своје проповеди администратор шиклошки је посебно истакао значај вере, поста и молитве који се сматрају основом нашег живота да би се на крају беседе свима захвалио што су дошли у предивни шиклошки храм који краси обновљен, предиван иконостас.

Мајстори, који су извршили ресторацију, такође су присуствовали прослави па је о. Ерић искористио прилику да им се и посебно захвали на веома стручно урађеном и прецизном послу. Освећење обновљеног иконостаса, иначе, по свему судећи биће извршено приликом новембарског празновања храмовне славе светог великомученика Димитрија рекао је администратор шиклошке парохије, који је затим присутнима скренуо пажњу и на једно предстојеће поклоничко путовање, на име, у организацији Печујске српске православне црквене општине и Печујско-барањског српског удружења последњег викенда у септембру планира се поклоничко путовање у Арад и Темишвар, Румунију с циљем обиласка културно-историјских и верских споменика српског народа.

Окончањем свете литургије јереј Милан Ерић, парох печујски, админи-

стратор шиклошке парохије је свим верницима, који су дошли да увеличају славе Шиклошана, упутно позив на Ђунтир, где се налази некадашње гробно место деспота Стефана Штиљановића.

Овде је у спомен на светитеља служен молебан где је том приликом пререзан славски колач и благосиљано кољиво. Кумовала је госпођа Софија Ножица из Дервенте, Републике Српске, а присуство многобројних верника и велелепну славску атмосферу јереј Милан Ерић искористио је за још једно кратко обраћање присутнима у којем се осврнуо на важност неговања и чувања славских традиција с посебним освртом на присећање на деспота Стефана Штиљановића, светитеља који заслужује да му се Срби поклонне и помоле.

Након окончања молебана на Ђунтиру, уследило је пригодно послужење, а потом су сви пошли до једног од угоститељских објеката у градићу под обронцима Тенкеш планине. Ту је уприличен агапе, а затим и пригодни културни програм у којем су наступали чланови Фолклорног ансамбла „Барања“ из Белог Манастира у Хрватској и Културно-уметничког друштва „Рузмарин“ из Калаза.

Славско весеље је кратко трајало, на име, владала је права тропска врућина. Упркос жеги, сви који су присуствовали трпези љубави, славу Шиклошана – међу њима и Петар Крунић, потпредседник Самоуправе Срба у Мађарској и Петар Богдан, саветник земаљске српске самоуправе за северни регион - били су задовољни, јер је ходочасно место барањских Срба, било центар окупљања Срба. Прославу Св. Стефана Штиљановића суфинансирало је Министарство за људске ресурсе (ЕМЕТ).

П. М.

град Шиклош од најезде Турака. Ту, на овом светом месту беше 1515. године сахрањен чувени, капетан чије гробно место је постало а и дан данас је култно: овде се окупља српски народ како би сваке године одао почаст свецу пореклом из Паштровића, Црне Горе.

Иако су се многи прибојавали да ће због неподношљиве, тропске врућине мало њих доћи у Шиклош, а потом и на Ђунтир, ипак, многи су се прве недеље у августу одазвали позиву Ивана Јаношева, председника Самоуправе Срба у Шиклошу и Сенише Ножице, председника месне српске православне црквене општине. Било је задовољство видети мноштво српских православних верника како из мађарског тако и хрватског дела Барање, те Србе из околине Будимпеште, који су се прикључили шиклошким Србима у достојном присећању на Св. Стефана Штиљановића, које је отпочело светом литургијом. Служили су је јереј Милан Ерић, па-

„Срећан вам и Богом благословен празник. Данашњи дан који празнујемо овде у Барањи, у велелепном граду Шиклошу, јесте повод да се сетимо и поменемо једног нашег Божјег угодника Св. Стефана Штиљановића, што ја из милошти кажем шиклошког. Он је био капетан, а његову историју - коју сваке године понављамо, а и требамо да је понављамо - сви добро знате. Њу треба да запамте и наша деца како би и она понављала и пренела на своју децу, на млађе нараштаје и нека то траје вековима! То је Божја воља да ми тог великог угодника помињемо сваке године и молимо се њему, јер сви добро знате да је постао велики светитељ, иако је био ратник. А као ратник постао је светитељ не као освајач, него се борио да сачува оно што је било наше, а није желео туђе, значи, придржавао се Јеванђеља, јеванђељских врлина што је најбитније и што је основа свих нас хришћана, православних који живимо на земљи.“

СВЕТКОВИНЕ

Прослава Срба из Чобанца и околине

Богослужења и ходочашће у част Светог пророка Илије

У недељу, 29. јула ове године, четири дана пре Светог Илије и неколико дана после сеоске храмовне славе у част Светог архангела Гаврила, Срби из Чобанца, на северу Мађарске, прославили су Илиндан, своју заветну славу. Организатори су и овога пута били месна Српска православна црквена општина и Српска самоуправа Чобанца, на челу са др Војиславом Ластихем.

Преподневна Света литургија одржана је на традиционалном ходочасном месту званом Бунарчић, а вечерње богослужење у чобаначкој српској цркви. Прослава је настављена фолклорним програмом и народним весељем.

Чобанац, мало, живописно место недалеко од Помаза и Сентандреје, сваке године на Бунарчићу окупља српске православне вернике из тог дела Мађарске. На овом ходочасном месту посвећеном Светом пророку Илији је, према легенди, на дан овог свеца дошла једна чобаница, којој се указала Богородица, рекавши јој да је вода која ту извире лековита.

У овом дивном амбијенту, усред шуме, Свету литургију служио је јереј Љубисав Милисавић, уз саслужење јереја Николе Почуче. Молитву је улепшало појање Бојане Чобан Си-

мић, Гордане Милисавић и Чарне Голуб, као и веома пријатан глас Стефана Милисавића, студента теологије. Јереј Љубисав Милисавић је присутнима честитао славу, поделио нафору и са верницима сишао на извор, да га освешта.

У поподневним часовима, прослава је настављена у сеоској цркви, која датира из XVIII века. Вечерње су служили јереј Милисавић, јерођакон Варнава Кнежевић и јерођакон Инокентије Лукин. Затим су у порти освештени колач и кољиво, а Зорка Шошић, овогодишња кума, предала је део колача и кумство за следећу годину члановима Српске самоуправе у Чобанцу. Народном весељу је настављено уз оркестар и фолклорну групу КУД-а „Рузмарин“ из Калаза.

Свети Илија, веома поштован у православљу као строг и непоколебљив проповедник етичких вредности, присутан је у Старом и у Новом завету као пророк чије је особине преузело хришћанство, доводећи га у везу са настанком нове вере и новим Христовим доласком. Према предању, Свети Илија је био међу пророцима који су се на Тавору поклонили Исусу Христу на дан Преображења Господњег, када се јавио својим ученицима са поукама нове вере, па се зато лик светог Илије

слика на преображеним празничним иконама.

Према књизи Откривења Јовановог, други долазак Христов најавиће Илија са старозаветним пророком Енохом и њиховим страдањем треба да почне ново преображење човечанства. Верује се да Свети Илија није умро већ да се жив, пламеним кочијама, вазнео на небо, па се та сцена слика на празничним илинданским иконама.

Према предању, Илија Тесвићанин рођен је у Тесвиту у Израилу у IX веку пре Христа (816. године). Био је жртва прого-

на од стране цара Ахава, који је под утицајем своје жене Језавеље напустио Мојсијеву веру и „славио туђе богове“.

Српски народ многе природне појаве приписује Светом Илији. Њему је преласком у хришћанство приписао и особине свог старог бога Перуна, који је управљао муњама и громовима. Према народном веровању и традицији, Свети Илија се вози у ватреним колима која вуку четири коња, из чијих ноздрва избија пламен, а грмљавина је тутњава његових кола којима се вози по небу и облацима.

Свети Илија Громовник, како га још зову у народу, пада у најсушније и најтоплије доба године, а обичај је да се на његов празник не ради у пољу, да се не би наукао гнев светитеља.

К. П.

Свечаност на Илијиној води у Јожефварошу

Врућине омеле присуство већег броја верника

Дан Светог Илије, 2. август, неколицина Срба и њихових мађарских пријатеља из пештанског Јожефвароша обележила је у суботу, 4. августа. Срби из тог дела Будимпеште сваке године обележавају овај празник посетом Илијином бунару, који се налази у дворшћу Природњачког факултета.

Наши сународници су, по доласку у ове крајеве са патријархом Арсенијем III Чарнојевићем, заједно са Србима који су ту од раније живели, излазили на извор на дан Светог пророка Илије да обаве водоосвећење. У сарадњи са XII кварталом и Боривојем Ластихем, који је био један од иницијатора, бунар је обновљен 1999. године, када је постављена и освешћена плоча на српском језику. Градња овог споменика је један од највећих успеха Цивилне организација за заштиту споменика Будимпеште, на челу са Петером Бузом.

Богослужење са освешћењем колача и воде обавили су јеромонах Варнава Кнежевић и ђакон Зоран Живић. Затим су се малобројни гости склонили од врућине у просторије Природњачког музеја, где

је уз пригодно послужење настављено дружење.

Јанош Сабо, председник Српске самоуправе VIII кварта, није био задовољан одзивом људи на прослави Светог Илије, која се ове године обележава 27. пут.

„Многи верници нису смели да крену због велике врућине. Јављали су се телефоном и извињавали. Веома је важно да се овај празник сваке године обележи, да се традиција не прекине. Надам се да ће у будућности бити више присутних“, изјавио је Јанош Сабо за наш лист.

К. П.

Новосћи из дешчанској краја

ФОЛКЛОР

Омладински фолклорни камп изнедрио нову кореографију

Пријатељство Дешчана и Краљевчана датира још од раније, од пре тридесетак година, када су Дешчани одлазили на сабор „Прођох Левач, прођох Шумадију“, а пре две године, када су фолклораши из

На позив Културно-уметничког друштва „Банат“, у Десци је боравила Наташа Арсенијевић, кореограф КУД-а „Абрашевић“ из Краљева, која је домаћине научила новој кореографији. Дешчани су на Ивањдан оживели и старе народне обичаје везане за призивање кише

Србије гостовали на међународном фолклорном фестивалу у Сегедину, боравили су и у Десци где су представили свој богат репертоар и програм, а том приликом и пријатељство се продубило.

Захваљујући успешном конкурс код Националног фонда за културу, пружила се прилика да се позове кореографкиња, која иза себе има дуги низ година радног искуства, стручних усавршавања и која је добро позната

у свету српског фолклорног стваралаштва. Скромним понашањем и дисциплином на пробама она успева да се избори са тешким задацима који се пред њу стављају не само у смислу учења корака, игара и обичаја српског народа, већ и у смислу васпитавања играча и учењу правих вредности у животу.

У то су се могли уверити и дешчански фолклораши, са којима је врсни стручњак из матице од 23. до 27. јула – у склопу Кампа фолклора за децу и омладину – увежбавала игре из централне Србије, односно из Левча.

Кристифор Брцан, председник „Баната“ је изразио своје велико задовољство што је дошло до увежбавана нове кореографије, која ће бити уврштена у репертоар Дешчана и која ће премијерно бити изведена првог дана Божића, када ансамбл, већ традиционално, концертом, самосталном вечери излази у сусрет својој публици.

пропао, наиме, у Културном, образовном и верском центру „Свети Сава“ Дешчани, предвођени Кристифором Брцаном, председником „Баната“ евоцирали су, односно, оживели друге, традиционалне обичаје: од ивањског цвећа плели су венац а приказан је и обичај „Додоле“, својеврсна имитативна мађија којом се изазива киша.

За ивањско цвеће, иначе, побригнуо се Миливој Ђорђевић, уметнички руководилац Певачког друштва „Дукати“, који је дан раније успео да убере довољно жутог цвећа из породице броњева, потребног за плетење цветног венца. Технику плетења ивањског венца представиле су Ђулинка Марковљев, Мирјана Радић, Споменка Брцан Ђукин и Снежана Ђукин, а исплетен је и посебан венац за Културни, образовни и духовни центар „Свети Сава“ на чији улаз је окачен својеврсни симбол сунца и његове светлости у пуној снази.

Фолклорни фестивал Горње Бачке

„Весели Сантовчани“ пред посетиоцима „Фишијаде“

У склопу четвородневне „Фишијаде“ у Баји, и ове године 12. јула одржана је „Фолклорна гала Горње Бачке“, увертира у традиционалну гастрономску и културно-забавну манифестацију. Након дефилеа кроз део града, на слободној позорници, постављеној на Тргу „Светог тројства“, представили су се разни ансамбли, међу њима и чланови Културног удружења „Весели Сантовчани“.

Играче уметничког руководиоца, уједно председнице удружења Евице Чатић Козић, пратио је Орке-

стар „Бабра“ из Будимпеште а „Весели Сантовчани“ су се овом приликом представили двома кореографима: изведене су „Игре из Буцака“ и „Шопско тројно“.

Иако, су „Весели Сантовчани“ у овом саставу тек други пут наступали и извели поменуте кореографије – пошто је у току реорганизација друштва – ипак, на играчима нису били видљиви трагови треме. Уживали су играјући и певајући на бини а публика их је наградила овацијама и бурним аплаузима.

П. М.

Са друге стране, не треба дуго чекати до новог дружења Дешчана и Краљевчана, наиме, фолклораши из Србије добили су позив од „Баната“ да буду гости на „Ајваријади“ што је руководство Културно-уметничког друштва „Абрашевић“ прихватило.

Дешчани су, по традицији, достојно прославили Ивањдан, празник рођења светог Јована Претече, крститеља Исуса Христа. Овај хришћански празник и Срби у овом поморишком насељу посебно поштују, а како и не би када се он сматра и заштитником кумства и побратимства.

Иначе, по плану, у организацији Културно-уметничког друштва „Банат“ у Десци 7. јула – на сам дан црквеног празника – требала је да се одржи традиционална „Жетва“, евоцирање успомена на старе жетвене обичаје, међутим, у ранојутарњим сатима на Ивањдан, киша је омела жетеоце да изађу на њиву.

Упркос томе, на срећу, дан није

Са овим и осталим обичајима упознала су се и сама дешчанска деца, која су потом, на челу са Кристифором Брцаном, призивала кишу, тачније, у први план је доспео обичај „Додоле“. Овај народни обичај чланови „Баната“ су уврстили чак и у прекогранични пројекат који остварују са партнерима из Србије – свакако, специфични ритуал касније ће бити разрађен, дотеран, посебна пажња биће посвећена околностима у којима су наши преци дозивали кишу, а о свему томе биће снимљен и документарни филм.

Како овај програм, тако и остале занимљивости, везане за евоцирање успомена одгледала је и тридесеточлана делегација пензионера из Ференцсалаша, Кишзомбора и Кларафалве, која се још раније најавила Дешчанима – наравно, приликом посете, чланови су посетили и месни српски православни храм.

П. М.

РЕПОРТАЖА

Чувари средњовековне традиције

Витештво као драгоцени део нашег народног наслеђа

На коњу, у тешком оклопу, са мачем или копљем у једној и штитом у другој руци, српски витезови јуришали су за слободу свог народа, не марећи са којом силом се боре, већ какву светињу бране.

Српску средњовековну витешку традицију данас чувају и проносе светом бројни заљубљеници у ову вештину, односно животни стил. Захваљујући њима и удружењима која их окупљају, витештво се с правом сврстава у важан део српске народне баштине

њена, подељена међу великашима, који су често били у међусобном сукобу. То нејединство искористиле су Османлије и са свих страна притисле некадашњу царевину. Много занимљивија је ако се гледа из угла витезова, учесника Маричке, Косовске и других битака за очување српства на Балкану.

- Са свим оним што смо сазнали истраживајући овај период идемо на витешке кампове широм Европе, а један од њих је фестивал „Грунвалд“ у Пољској, назван по бици која је за Пољаке значајна као за нас Косовска битка и на којој је базиран читав њихов национални

идентитет. Током тих недеља дана, са око још четири хиљаде учесника живимо на средњовековни начин, облачимо се као они, једемо храну коју су они јели и тако на најбољи начин представљамо нашу прошлост - даље ће Мандрапа. - То се зове оживљавање историје или експериментална археологија, које су све популарније, јер се уз помоћ њих много више сазна него само читајући из књига.

Одора и оружје наших витезова готово су идентични оним које су носили Лазареви јунаци. Међутим, до тога није било нимало лако доћи. - Када смо 2003. године почињали били смо међу првим друштвима и било је прилично тешко набавити реквизите, одећу и све оно што је некада било потребно једном витезу. Оклопи су компликовани за израду и њих најчешће купујемо. У Србији постоји неколико мајстора који су доста добри и на њих можемо да се ослободимо - додаје други млади „вitez“ Владимир Родић, студент одевног инжењерства. - Пошто се бавим проучавањем одеће, односно како су се људи тог времена облачили, правим скице, а мама је кројачица која пуно помаже.

„Оклопници без мане и страха“ - што би рекао Милутин Бојић. Ако неки народ и данас са поносом и пуним срцем кличе Милошу Обилићу, Бановић Страхињи, Краљевић Марку, Топлици и Косанчићу, другим знаним и незнатим јунацима, идеалима „чојства и јунаштва“, то су Срби, а све је више младих који богату витешку традицију проучавају, представљају широм Европе и тако чувају од заборава. - Доба витештва се везује за средњи век, који неки зову „мрачан“, али он је херојски период, не само код нас, него у многим европским земљама, о чему сведоче бројни епови, нордијске саге, енглеске приче - објашњава Ђорђе Мандрапа, архитекта по струци, који се већ 15 година бави проучавањем витешке традиције. - Наше тежиште је историјска реконструкција и желимо да што верније прикажемо један период наше богате прошлости. Одлучили смо се за време „обласних господара“, које је трајало од 1355. до 1402. године, односно после владавине цара Душана до тренутка када је Стефан Лазаревић добио титулу деспота.

У историјским књигама велика Душанова Србија тога доба је разједи-

ТЕСТАМЕНТ ЈЕЛЕНЕ ЛАЗАРЕВИЋ

Српска витешка традиција је веома богата и изнедрила је архетипове јунака свих Јужних Словена, као што су Милош Обилић и Марко Краљевић. За разлику од запада, где су витези били искључиво мушкарци, српска историја памти Јелену Лазаревић, кћи кнеза Лазара, која је у свом тестаменту на ћирилици оставила делове мушке свечане витешке одоре и мушки прстен са знаком змаја, витешког реда коме је припадао њен брат деспот Стефан Лазаревић. Чак и у једном члану Душановог законика стоји да жена може поседовати делове витешке опреме.

СВЕТИ САВА О ВИТЕШТВУ

Филозофску подлогу борења, етичке, моралне и витешке принципе изградио је код Срба Растко Немањић. Главне одлике његове идеологије су биле хуманост, борба за правду, неагресивност, самоодбрана и - хришћанска вера витешка. Свети Сава пише:

„Па ако би нешто од овога некима изгледало таково да је најслабије, ипак, боримо се, претрпимо, поднесимо храбро, присилимо мало себе. Јер свет не остависмо ради одмора и раскоши, него ради старања и борбе по могућству ради примања обећаних добара. Присилимо, дакле, себе, као што је речено, присилимо јер у царство небеско продире се на силу, и они који се отимају о њега успевају да га уграбе. Јер нико ленив није никада постигао победу, нити је когод спавајући и сањајући победио свога ратног непријатеља; оних су победни венци који добро трче, који се труде, који се боре, који издрже трудове од борби. Кроз многе невоље каже Господ, ваља нам ући у царство небеско. Зато молим све вас, владајте се као што доликује позиву вашем, поставите телеса ваша света Господу, волите се међусобно, добро трчите пред лежећу вам трку, што је добро, што Бог воли, то помишљајте. Што сте чули и научили не одступајте то да чините. Браћо, време је прекраћено, сећајте се душа ваших и не заборављајте наше смртности у молитвама вашим.“

Ђорђе Мандрапа у друштву осталих витезова

Али само одећа и оружје не чине витеза. Њега пре свега красе највише људске, моралне вредности.

- Част и поштење, заштита немоћних, помоћ сиромашнима, бити кавалер нису само витешке, већ људске вредности којима сви тежимо. Има и данас витезова, људи који због својих

племенитих дела могу да носе то име, без да узму копље у руке. О некима се пише, а неки своја добротинства скромно крију од очију јавности - истиче Родић. - Наравно, има и кавалера и верујем да ће до сваке даме, пре или касније, доћи њен витез на белом коњу. ■

Српски добровољци из Мађарске у Великом рашу (25)

ФЕЉТОН

Животна прича ађутанта Радивоја Кашанина

Радивој Кашанин

Једне касне септембарске вечери, међу добровољцима Жарка Ристова, појави се потпоручник Радивој Кашанин, ађутант Првог добровољачког пука

1. батаљона Првог добровољачког пука прешла под команду потпуковника Симе Ценића, команданта Трећег добровољачког пука.

Млади Ловранин је са својим саборцима примио к знању наређење и преселио се нешто јужније од Етулеје, покрај великог језера Кахул, где се налазио војни логор Трећег пука. Вод овде дочека несвакидашње врење и узбуђење. Са чуђењем су посматрали златну грозницу која је захватила војнике Трећег пука. Сваки војник је трагао за бајковитим благом. Пре дан-два међу војницима потпуковника Ценића почела је да кола необична прича. Према једној легенди, пре два века, надомак Етулеје, један турски једрењак, претрпан товаром злата, потонуо је у дубине језера Кахул.

Једне касне септембарске вечери, међу добровољцима Жарка Ристова, појави се потпоручник Радивој Кашанин, ађутант Првог добровољачког пука. Дошао је да се опрости од омиљеног му вода.

- Дошао сам да се поздравим са вама, пријатељи моји. Мој пук ускоро

полази за Архангелск, а отале за Солун. Жао ми је што нећемо заједно поћ...

Жарков вод блену у ађутанта гутајући кнедле.

- А ми? Кад ћемо ми кренути? - прозбори с болом у гласу поднаредник Жарко Ристов.

- Да знам, вјерујте ми на ријеч, ви бисте били први којима бих то рекао - одговори Кашанин.

- Сви ће отићи само ми остајемо! - љутиито закључи Мита Мириловић.

Завлада тајак. Тишина постаде мучна и неподношљива.

- Па, ондак, шта нам друго преостаје него да наздравимо... - разби тежак мук

Љуба Жебељан.

- Право велиш, болан! То није ралог да се не попије - надовеза се Стеван Срдић, па похита по чутуру.

Чутура обиће круг.

Ађутант Радивој Кашанин, све у жељи да разбије нерасположење, започе једну нову причу. „Не брините, браћо, доћи ће и на вас ред! Прије растанка, ајд' мало да вас орасположим. Моји родитељи, ко зна због

чега, нису се вјенчали. Отац ми се звао Никола Поповић, а мајка Анка Кашанин. Живили су у барањском Моноштору, у Белом Манастиру, у Српском сокаку. Пука сиротиња! Шта да вам кажем... Мој млаћи брат Милан и ја смо, тако, наслиједили мајчино презиме. Кад сам рођен мој отац је пош'о код мјесног пароха Константина Гојковића, који је био родом из Шумберка. Ал', замислите, горопадни попа није хтио да ме крсти! „Какво је то име Радивој?“, каже попа мом оцу. „Руско ил' бугарско? Српско сигурно није! Син ти се родио на Светог Константина. Зашто му не даш име Коста? И ја сам Константин, па шта ми фали? Или зашто га не назовеш по твом оцу, Мојо, или по оцу твоје жене, Јакшо? Радивој?! То не може!“ Мој отац се наљутио, па му је сасуо у брк: „Господине, ако га нећете крстит, а ја ћу, онда, дијете однијет у швапску цркву, па ће га жупник у њеву вјеру крстит!“ Послије тога, попа Коста се више није свађо са мојим оцем. Крштен сам следећег дана. (...)

Драгомир Дујмов

Шта је преддијабетес?

Због наслага сала око струка расте шећер у крви

Уколико пацијент с вредностима шећера између 6,1 и 7 ммол/л не промени лоше животне навике и не користи прописану терапију, сасвим сигурно ће у наредних пет или 10 година имати дијагнозу шећерне болести.

Према речима професора Ђуре Мацута, ендокринолога Клиничког центра Србије, преддијабетес није званично прихваћена дијагноза већ термин који је уведен како би се пацијентима указало на потенцијални ризик од настанка дијабетеса типа 2. Не постоје никакви симптоми, али готово увек се појављује удружен с метаболичким проблемима, гојазношћу, повишеним нивоом масти у крви, кариоваскуларним и цереброваскуларним болестима... Због тога може да се каже да свако ко је гојазан има генетску предиспозицију за оболевање и да свако ко је физички неактиван већ припада категорији преддијабетичара.

Дијагностички поступак којим се открива преддијабетес је мерење глукозе у крви. Осим мерења шећера на празан стомак, такође треба мерити и гликозилирани хемоглобин. Уколико се испостави да постоји неправилна регулација али се још не може дијагностиковати дијабетес, то значи да је последњи моменат за промену лоших животних навика, објашњава професор Мацут:

- „Златни стандард“ за одређивање шећера у крви је тест оптерећења глукозом, који се ради тако што се 75 грама шећера размуту у води и по-

пије, па се после два часа измери ниво шећера у крви.

Фаза преддијабетеса може да траје годинама, међутим, истраживања су показала да у половини случајева болест напредује у кратком временском периоду.

- Разлог је у томе што половина пацијената наставља да се храни нездравом, мало се креће и не мења навике које су штетне. Уколико се не третира на време, преддијабетес брзо прераста у дијабетес типа 2 - објашњава др Мацут.

Ризик од настанка преддијабетеса имају особе које су имале инфаркт, шлог или ангино пекторис. Жене са полицистичним јајницима које су имале повишен шећер у трудноћи или су родиле децу која су на рођењу имала више од четири килограма такође припадају ризичној групи.

Једини начин да преддијабетичар остане у „безбедној зони“ јесте промена навика и предузимање превентивних мера које подразумевају одговарајући дијететски режим и лечење метаболичког синдрома (више вредности шећера наташте, повишен ниво тригли-

цериди у крви, повишен артеријски притисак).

- Потребно је конзумирати нискокалоријску храну, као и ону с ниским гликемијским индексом. Таква храна се споро ресорбује и не долази до наглог скока шећера у крви - каже др Мацут.

Осим промене режима исхране, неопходна је умерена физичка активност, која подразумева шетњу у трајању од 45 до 60 минута свакодневно. Уз такве мере чак 50 одсто пацијената

коригује своје проблеме, како повишеног шећера, тако и његових „окидача“, односно гојазности и повишених масти у крви. Уколико такве мере ипак не дају задовољавајуће резултате, лекари прописују лекове.

- Прописују се лекови из групе побољшача осетљивости на инсулин. Када се једном доспе у фазу преддијабетеса, пацијент мора бити спреман на то да се мере превенције понекад морају спроводити годинама - закључује др Мацут. ■

ЖИВОТНИ СТИЛ

НЕВЕН

Ђаци из Батање путовали нашим регионом

Едукација, забава и дружење по Мађарској, Србији и Румунији

Након екскурзије старијих ученика батањске Српске школе у Румунију, уследила је и екскурзија нижих разреда у Мако. Екскурзија је изведена тако да су планираног датума, прво ученици трећег и четвртог разреда отишли до Макоа, да би наредног дана уследило путовање ка истом одредишту ученика првог и другог разреда. Предвиђени програм је био идентичан за обе групе.

Крајња дестинација у Макоу био је авантуристички парк, који лежи на обали реке Марош. Опремљени безбедносном опремом, ђаци су савладавали висеће полигоне, за чије је прелажење ипак била потребна додатна усредсређеност. Шетња обалом реке Марош, затим шетња висећим мо-

стом, скакање на огромној трамболини и спуштање у џаковима низ веома дуг тобоган, а затим игра на занимљивим справама и пењалицама у парку, смештеном унутар овог комплекса, учинили су да ученицима овај несвакидашњи и изнад свега веома узбудљив дан, остане у трајној успомени.

Ипак, занимљивим доживљајима овде није крај. Након ручка у оближњем ресторану, деца су могла да посете музеј „Јожеф Атила“ где су, поред сталне поставке музеја, били у прилици и да присуствују интерактивној поставци, која се односила на инсекте. Уз инструкције, комбинованом техником, старији ученици су правили моделе вилинског коњица, а млађи моделе лептира.

*

Ученике које краси марљивост, преданост у учењу, учествовања у разним ваннаставним активностима, једном речју добре ученике, батањска Српска школа, награђује екскурзијом која их води до Беочина. Већ је било речи о побратимском односу ова два града, Батање и Беочина, и о томе да су пролетос обележене две деценије међусобне успешне сарадње и добрих пријатељских односа. Ове године је награђено тринаесторо ученика и они су током последњих дана маја, у пратњи наставнице Магдолне Томпан-Бешење и учитељице Мелинде Кереме, отпутовали на тродневну екскурзију у Србију.

Љубазно наставничко особље београдске основне школе „Јован Грчић Миленко“, је заједно са директором школе, дочекало своје госте-побратиме из Мађарске. Путници су смештени у „Цептору“ – Центру за привредно-технолошки развој Војводине, или конгресни центар на Фрушкој Гори, на велико задовољство неких ђака, јер ту су били смештени и претходне године. По доласку на смештај, уследио је ручак, а затим шетња по шумским стазама прелепе Фрушке Горе. Наредни дан је протекао у обиласку Београда. На овај пут су заједно кренули и гости и домаћини – награђени ученици обе школе и њихови наставници. У Београду су провели цели дан и обишли његове бројне знаменитости. Трећег дана су се упутили у обилазак знаменитости Новог Сада. Обишли су поставку Градског музеја и прошетали Змај Јовином улицом, а

љубазни домаћини су причали о значају и историји грађевина, које се у тој улици налазе.

У свом присећању на ову екскурзију, учитељица Мелинда Кереме каже: „Било је веома добро. Ове године се обележава двадесет година нашег дружења, и било је веома лепо, деца је било врло занимљиво. Међусобно су комуницирали на српском језику, разменили су адресе и Фејсбук контакте. Управо језик је у почетку био проблем да би се успоставила нека комуникација међу њима, али када смо кретали на пут, испоставило се да су на овом путу ипак склопљена бројна пријатељства која ће изгледа и убудуће трајати.“

*

Крајем школске године, на екскурзију у Сегедин, кренуле су средња и најстарија група деце Српског забавишта у Батањи. Деца су са својим пратиоцима, кренула аутобусом који је током претходне године обезбеђен за потребе школе и забавишта. По доласку у Сегедин, тринаесторо малишана у пратњи две васпитачице, дадиље и једног родитеља, упутило се ка зоолошком врту. Готово пуна четири сата су протекла у шетњи овим вртом и обишли су скоро цели комплекс.

Наравно, сати проведени у шетњи и обиласку зооврта, нису били довољни да потроше енергију малишана, па се забава, након окрепљујуће паузе у току које су се сви заједно почастили сладоледима, наставила у парку са веома занимљивим пењалицама и справама.

Сања Ковачевић

СПОРТ

Ватерполо

Тријумф јуниорске репрезентације

Јуниорска ватерполо селекција Србије – генерација 1999. – од 3. до 5. августа боравила је у Печују, где је у знаку припрема за Европско првенство, које ће се у Минску одржати од 26. августа до 2. септембра, учествовала на међународном турниру. Организатори су на турнир позвали и јуниорске ватерполо репрезентације Хрватске и Бразила, а ту је била и селекција Мађарске у чијим редовима се налазио и Давид Мијић, Србин, пореклом из Хрватске, који живи у Печују и има мађарско држављанство.

Што се тиче репрезентације Србије, тренер Милош Ђирић за печујски турнир – а по свему судећи и за Европско првенство у Минску – одређио је следећи састав: Матија Вла-

ховић, Никола Поповић, Петар Томић, Алекса Нешић, Жарко Васин, Александар Мирковић, Давид Кикашвили, Ђорђе Вучинић, Андреј Бараћ, Дејан Вујовић, Алекса Тинтор, Петар Смиљевић, Лазар Вицковић, Александар Тимотијевић и Михајло Андрић.

Делфини су се првог дана састали са Хрватском и одиграли нерешено 10:10. Сутрадан у крајње неизвесној утакмици победили су Мађарску са 14:13, да би последњег дана убедљиво савладали Бразил са 14:7.

На тај начин, Србија је славила у Печују, заузевши 1. место, Хрватска је заузела 2. место, док је треће место припало домаћину Мађарској.

П. М.

ПРАТИТЕ ИНТЕРНЕТ ПОРТАЛ „ВАРОШ РТВ“

Недавно је почео рад интернет портал „Варош РТВ“, који својим видео и аудио прилозима прати и живот српске заједнице у Мађарској, али и културну сцену Србије и Мађарске. Осим интересантних прилога, поједине емисије и преносе је могуће пратити и уживо. Пратите нас на интернет адреси: www.varosrtv.com и на Фејсбук профили [Varosrtv](https://www.facebook.com/Varosrtv). Ваше предлоге и сугестије примамо на имејл адресу: varos.rtv@gmail.com

Српска православна црквена општина Деске срдечно вас позива на црквену славу

ПРЕОБРАЖЕЊЕ ГОСПОДЊЕ 19. августа 2018. године

Програм:

18. августа

18.00 ч. - Празнично бденије

19.00 ч. - Концерт учесника

Музичког кампа у Сеоском

дому

19. августа

10.00 ч. - Света литургија, освешћење грожђа и литија.

Богослужење прате

„Банатски појци“ из Новог

Кнежевца (Србија)

16.00 ч. - Вечерње са

резањем славског колача и

благосиљањем колива; свечани славски обред биће

обављен у светом храму, након вечерњег богослужења

17.00 ч. - Отварање изложбе „Живот и култура

Буњеваца у Бачкој“, аутора Сенада Евра из Сегедина, у

музеју Српског културног, образовног и духовног

центра „Свети Сава“. Музички програм у двористи

центра „Свети Сава“, уз наступ учесника Музичког

кампа у Дески. Следи заједничка вечера за све

присутне. У наставку - славско весеље и игранка. За

добро расположење гостију побринуће се оркестар

„Жице из равнице“, из Новог Кнежевца.

Организатор прославе је Српска православна црквена општина Деске, а покровитељи: Културни и документациони центар Срба у Мађарској, Српска народна самоуправа Деске и КУД „Банат“.

ДАНИ ПОЗОРИШТА И КУЛТУРЕ И ПРОСЛАВА ВЕЛИКЕ ГОСПОЈИНЕ

Српски Ковин - Ловра

Од 28. августа до 1. септембра 2018.

28. август:

09.00 ч. - Света литургија у цркви српског православног манастира у Српском Ковину

16.00 ч. - Славско Вечерње у српској православној цркви у Ловри

20.00 ч. - Традиционални бал; свира Велики народни оркестар у Дому културе у Ловри

29. август:

19.00 ч. - Отварање Фестивала

19.15 ч. - Отварање изложбе „20 година летњих ловранских дана“

19.30 ч. - „ВИНСКИ КАБАРЕ“ – забавно-музички програм и дегустација вина, у извођењу чланова Српског позоришта у Мађарској. Учествују: Зорица Јурковић, Јосо Маториц, Иштван Мико, Петер Бенке, Милан Рус, Тибор Ембер, Бранимир Ђорђевић, Ратко Краљевић, Тамаш Дуји и Кристифор Брцан.

22.00 ч. - Игранка

30. август:

20.30 ч. - Копродуција Удружења народносних позоришта у Мађарској, Српског позоришта у Мађарској и јерменског народносног позоришта у Мађарској „Artshat“

„ЧОРБА“ (представа на мађарском језику); режија: Данијел Ердељи; улоге тумаче: Федра Алмошд, Илдико Франк, Зорица Јурковић, Фонтос Колатос, Естер Конц, Линда Тот Г. Келер, Тунде Тројан; цена улазнице: 1000 фт.

31. август:

20.30 ч. - Копродуција Српског позоришта у Мађарској и Циганског народносног позоришта „Cinka Panna“:

„ПОЛИКА“ – Аполонија Ковач (музичка драма на мађарском језику); написао и режирао Милан Рус; у улози Полике: Јудит Јонаш, првакиња Циганског театра; музичари: Милан Рус, Бранимир Ђорђевић и Миклош Лакатош; цена улазнице: 1000 фт.

1. септембар:

20.00 ч. - Продукција Српског позоришта у Мађарској: „Насредин Хоца“; режија: Милан Рус; улоге тумаче: Митар Мирко Кркељић, Тома Принц, Тина Чорић, Јосо Маториц, Ратко Краљевић, Бранимир Ђорђевић, Дејан Дујмов, Андреа Дока, Милан Рус

Сви сценски програми одвијаће се на летњој позорници Дома културе у Ловри.

Информације за рубрику „Инфо“ шаљите на адресу: info.snnovine@freemail.hu

Телефон: +36 30 273 3399

ИНФО СЕРВИС

Краљевски књижевни клуб „Крађорђевић“ расписује

КОНКУРС „КАРАЂОРЂЕ И КАРАЂОРЂЕВИЋИ“

Из љавилника конкурса:

ПОЕЗИЈА – највише три песме

ПРОЗА – до седам кућаних страна

ЛИКОВНА УМЕТНОСТ – један рад

Рок за слање радова:

31. август 2018. године

Поред краће биографије, доставити име, адресу и телефон. Радове слати на адресу: Чингријина 14, 11050 Београд, Република Србија. Имејл за информације: uprava.karadjordjevic@gmail.com. Свечано уручење повеља „Крађорђевић“ најуспешнијим учесницима конкурса биће уприличено на Св. Петку, у Београду.

КОНЦЕРТИ ОРКЕСТРА „БАБРА“

19. августа 2018. од 18.30 ч.

Heritage World Music Festival

(Szolnok, Tiszai Hajósok tere)

23. августа од 19.30 ч.

Bakáts Feszt

Budapest, IX Ráday utca, Rombusz Terasz

Сејединска месна српска заједница и Сејединска српска народна самоуправа позивају вас на

ПОКЛОНИЧКО ПУТОВАЊЕ У САРАЈЕВО И МОСТАР

Од 30. августа до 2. септембра 2018.

Циљ путовања:

Упознавање културно-историјских знаменитости Срба на територији Босне и Херцеговине

Рок за пријављивање:

20. август 2018.

Цена аранжмана:

100 евра - смештај са полупансионом и путни трошкови
Приликом пријављивања је потребно уплатити цену путовања.

За информације и пријаве:

Боривој Рус (тел. +36 70 45 14 234)

Јелена Фаркаш Сеја (+36 70 23 43 235)

Измене у садржају предвиђеног програма су могуће. Срдечно очекујемо све заинтересоване!

ПОРОДИЦИ ХИТНО ПОТРЕБАН СТАН ИЛИ КУЋА!

Трочлана породица са дететом тражи мањи стан или кућу за изнајмљивање. Заинтересовани смо и за изнајмљивање веће куће са две или три породице, заједно. У обзир долазе места: Pilisborosjenő, Pilisvörösvár, Piliscsaba, Üröm, Csillaghegy, 3. кварт, Békásmegyér, Budakalász, Pomáz, Solymár, Csobánka или ближа околина. Телефон: +36 30 477 8233 или имејл: lazinka@gmail.com

Terra Travel, Gračanička 16

11000 Beograd, Srbija

+381 11 2632-921; +381 11 630-1591

Dežurni telefon: +381 64 802-6680

Telefon u Budimpešti: +36705047240

info@terratravel.rs | www.terratravel.rs

СРПСКЕ
НАРОДНЕ НОВИНЕ

СЕРБСКЕ
НАРОДНЕ НОВИНЕ.

СЕРБСКЕ
НАРОДНЕ НОВИНЕ.

СРПСКЕ НЕДЕЉНЕ НОВИНЕ – Лист Срба у Мађарској ◊ Издавач: Канцеларија Самоуправа Срба у Мађарској ◊ За издавача: др Јадранка Гергев ◊ Главни и одговорни уредник: др Драган Јаковљевић ◊ На захтев издавача листа, уредништво не лекторисхе текстове појединих аутора из Мађарске, што значи да одговорност за стил, језик и објављене чињенице преузима аутор. ◊ Финансијер: Министарство за људске ресурсе Мађарске (Emberi Erőforrások Minisztériuma) ◊ Фотојурорторшер: Иван Јакшић ◊ Седиште редакције: Nagymező u. 49, 1065 Budapest ◊ Поштанска адреса: Szerb Országos Önkormányzat Hivatala, Szerb Hetilap, Falk Miksa u. 3, 1055 Budapest ◊ Имејл уредништва: snnbudimpesta@gmail.com ◊ Web: www.snnovine.com ◊ Графички црелом листја: Карољ Сабо ◊ За штампарију Alfa Press Design Kft: Ференц Ибош ◊ Текстуралне прилоге и фотографије примамо искључиво у електронској форми. Уредништво задржава право лекторске обраде и скраћивања текстова у складу са расположивим новинским простором. ◊ СРПСКЕ НЕДЕЉНЕ НОВИНЕ су 2013. године награђене угледним друштвеним признањем – ВЕЛИКОМ ПЛАКЕТОМ УДРУЖЕЊА КЊИЖЕВНИКА СРБИЈЕ, за објективно и правовремено информисање, неговање српског језика и ћирилице и јачање веза српске заједнице у Мађарској са матичном државом Србијом и Удружењем књижевника Србије. ◊ HU ISSN 2061-0238

КАМПОВИ Дечји фолклорни камп у Сентандреји

Кореографија резултат нових плесачких искустава

По трећи пут, у кампу „Папсигет“ код Сентандреје, одржан је Дечји фолклорни камп, у организацији КУД-а „Табан“, којим руководи Душан Вуковић. Овога лета у кампу је било 21 ученика, узраста од 7 до 14 година. Деца су од 9. до 14. јула била смештена у једном павиљону, где је, за случај лошег времена, било услова за проба.

По лепом времену деца су играла у парку кампа, на трави, под густим крошњама платана. Два пута дневно, мали плесачи су вредно припремали игре из Војводине и научили једну кореографију. Сваки дан је био испуњен великим бројем активности. Пре доручка радили су гимнастику, а после проба, деца су учествовала у раду радионица и такмичила се у логичким, креативним и спортским играма.

Учесници су били подељени у четири групе: „Уметнички плесачи“, „Супер петице“, „Громови“ и „Змајеви са острва“, а резултати такмичења били су излагани на великом, шареном плакату. Уз помоћ школског куvara Срђана Сремчевића, деца су једне вечери правила роштиљ и салате за вечеру, а није изостало ни печење сланине и виршли. Свакодневни оброци, били су обезбеђени у ресторану кампа.

У току боравка у кампу, деца су посетили Сентандреју и била позвана на „палачинка журку“, уз свирку и плес. О малим фолклорашима бринула је чланица КУД-а „Табан“, Анита Вуковић, уз помоћ већ познатих гостију из Бечеја, Далибора Мартинова Дакија и Мирослава Мише Силачког,

уметника на хармоници. Мартинов иначе води два културно-уметничка друштва у Србији: КУД „Лоле“ из Бачког Петровог Села и КУД „Новак Радонић“ из Мола.

„Сарадња са члановима КУД-а „Табан“ почела је пре 18 година. Заједно су радили много кореографија, а ово је трећи пут да заједнички воде фолклорни камп. Ми смо сада већ уиграли екипа, која заједно дише и добро се познаје. Радна атмосфера је била весела и опуштена. Поново сам био задужен да деци предајем игру и учим их кореографију, а у јутарњим часовима сам их будио уз физиклтуру“, рекао нам је Далибор Мартинов и додао:

„Ове године смо много радили, учили смо игре из Војводине и ставили смо акценат на паровне игре. Било је веома занимљиво и деци и мени. У вечерњим часовима смо често гледали светско првенство у фудбалу и заједно навијали. Захваљујем се Дулету и Анити, што су ми поново указали поверење да радим са децом. Деца су дивна, уживао сам у сваком тренутку!“

Мирослав Миша Силашки такође је по трећи пут на хармоници обезбеђивао музичку пратњу на фолклорним пробама у кампу. Бивши руководилац оркестра и музичке секције у КУД-а „Ђидо“ у Бечеју, са члановима КУД-а „Табан“, сарађује већ двадесет година. „Сваке године је све

боље, види се колико деца напредују. Добри су, и овде им је занимљиво, а и нама је занимљиво са њима“, рекао је Силашки за наш лист.

Анита Вуковић каже да је веома задовољна одзивом деце и поновним успехом овог летњег програма за најмлађе.

„Време нам није било наклоњено, у базену смо могли само једном да се окупамо. Сваки дан нам је био испуњен разним програмима, у којима су деца уживала и радо учествовала. Нова активност је била шивење, па смо сашили једног меду и јастуче. Свако дете је могло да нађе неку активност којој је наклоњено. Ове годи-

не смо много више певали и учили песме, које се певају уз кореографију. Миша и Даки, наши стари пријатељи, успешно су обавили свој посао, били су строги кад се радило, а у игри су били добри другари. Деца их воле и слушају, и са њима говоре српски језик. Седам дана кампа брзо прође, али се деца радују што ће се окупити и следеће године“, изјавила је Анита Вуковић за СНН.

Финансијску помоћ за Фолклорни камп, као и претходних година, обезбедило је Министарство за људске ресурсе - ЕМЕТ, као и Српске самоуправе 5. и 14. кварта.

К. П.

Први Српски музички табор у Мохачу

Стручно усавршавање петнаесторо младих инструменталиста

Самоуправа Срба у Мохачу је своју програмску понуду допунила новим садржајем, наиме, од 23. до 27. јула, по први пут организовала је „Српски музички табор.“ Да је храбра одлука бираног тела Срба у граду на обали Дунава била исправна и одлична, потврдио је број младих музичара, заинтересованих да учествују у раду табора. Број пријављених, надмашио је сва очекивања организатора, који су због капацитета Српског клуба били приморани да за сам почетак прихвате пријаву петнаесторо полазника. Они су били подељени у две групе: за једну је била предвиђена сама клупска просторија, док је другој био резервисан ходник.

Са друге стране, одлука да стручни рад са децом повере Јожефу Ковачу Вершендију, познатом мајстору на тамбурици и музичком педагогу, као и Стипану Павковићу, дипломираном наставнику музике (студије је окончао на Факултету музичке уметности „Ференц Лист“) био је гарант, да ће полазници кампа бити у dobrim рукама и пуно тога ће научити. Што се и обистинило.

Према вешто конципираном програму деца, расподељена по групама, свакога дана током преподнева учила су, па је потом уследио кратак предак за ручак. Поподне је такође протекло у знаку дружења са инструментом, односно, била су приређена и разна пропратна занимања, занимљиви програми, излети.

Наравно, осим већ поменутих педагога, успеху кампа својим радом у многоме су допринели и помоћници наставника: Ана Михаљевић, позната примашица и Беа Мате.

Завршно вече I. Српског музичког табора, такође је уприличено у Српском клубу. Пуно њих је дошло да послуша шта су све млади музиканти научили током рада табора, и нису се разочарали. У прилог им је ишло и време, па је одличан концерт био потврда да је табор постигао свој циљ. А како и не би када су малтене сви млади свирци, учесници кампа Зорцу Степанов, потпредседницу Мохачке српске самоуправе, главног организатора приредбе непрестано питали: „Биће табора и догодине, зар не?“ Вече је, иначе, потом настављено

вечером и дружењем присутних. Српска музика је добила нове присталице, а наставак ове управо започете иницијативе, чије остваривање је

потпомогло Министарство за људске ресурсе, очекује се наредне године у исто време.

П. М.

